

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ СЛУЖБОВО-РОЗШУКОВИХ СОБАК ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕПРАВОМІРНОЮ ВИГОДОЮ

Холостенко А.В., директор навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання ОДУВС, к.ю.н., доцент, член Союзу юристів України

Сучасний етап розвитку України як незалежної правової держави характеризується активізацією боротьби з корупцією. Методика розслідування корупційних злочинів, зокрема, злочинів, пов'язаних із неправомірною вигодою, потребує вдосконалення.

Так, при розслідуванні злочинів, пов'язаних із неправомірною вигодою, особливо при проведенні таких слідчих (розшукових) дій, як огляд місця події, обшук, перед правоохоронними органами постає питання відшукування місця знаходження грошових коштів – неправомірної вигоди, яка була отримана злочинцем і в подальшому ретельно прихована.

При розслідуванні злочинів, пов'язаних із неправомірною вигодою, дуже часто виникає необхідність проведення такої негласної слідчої (розшукової) дії як контроль за вчиненням злочину (ст. 271 КПК України [1]) у формі спеціального слідчого експерименту, під час проведення якого за рішенням керівника органу досудового розслідування або прокурора можуть бути використані заздалегідь ідентифіковані (помічені) або несправжні (імітаційні) засоби (ст. 273 КПК України).

Отже, співробітники оперативних підрозділів та слідчі при проведенні спеціального слідчого експерименту здійснюють помітку грошових коштів, які являються предметом злочинів, пов'язаних із неправомірною вигодою. Помітка здійснюється спеціальними хімічними речовинами – засобами невидимого маркування, які призначені для нанесення на будь-які поверхні невидимого при звичайному освітленні маркування, що люмінесцює в ультрафіолетовому світлі, а також іншими речовинами, походження яких не розголошується [2; с. 289].

Виникає питання про хімічний склад означених речовин та їх вплив на здоров'я людини. Окрім того, застосування речовин, походження яких не розголошується, не вказує нам на точне місце знаходження заздалегідь ідентифікованих (помічених) засобів, а лише зазначає про їх знаходження у певному радіусі, на певній території. Відшукування правоохоронцями неправомірної вигоди також ускладнюється використанням злочинцями різноманітних схованок, виявлення яких є досить проблематичним. На практиці не поодинокі випадки проведення тривалих оглядів, обшуків, під час яких виявити неправомірну вигоду не представляється можливим.

На нашу думку, було б доцільним використання службово-розшукових собак з метою відшукування прихованої злочинцем неправомірної вигоди.

Для цього грошові кошти, які в подальшому будуть використані при проведенні спеціального слідчого експерименту, необхідно заздалегідь ідентифікувати (помітити) певним запахом, на виявлення якого буде натренований службово-розшуковий собака. В подальшому означені грошові кошти можливо буде відшукати без особливих ускладнень за допомогою кінологічної служби.

Відтак, пропонуємо розроблення спеціальних хімічних речовин, які будуть містити певні запахи, придатні для виявлення їх службово-розшуковими собаками, а також алгоритму ідентифікації (помітки) грошових коштів вказаними речовинами.

Запропоновану нами тактику доцільно застосовувати не лише при проведенні спеціального слідчого експерименту, а й при проведенні інших форм контролю за вчиненням злочину: контрольованій поставці, контрольованій та оперативній закупці.

Отримання позитивного досвіду в даному напрямку сприятиме не лише підвищенню ефективності методики розслідування злочинів, пов'язаних із неправомірною вигодою, а й багатьох інших категорій злочинів, пов'язаних із розрахунками грошовими коштами або іншим майном.

Література:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : закон України від 13. 04. 2012 р. із змін., внес. згідно із Законами України : за станом на 28. 02. 2016 р. № 1019-19. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. – Назва з екрана.

2. Холостенко А.В. Захист прав людини при розслідуванні злочинів, пов'язаних із неправомірною вигодою [Текст] / А. В. Холостенко // Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 26 листопада 2015 р.). – Харків, ХНУВС, 2015. – С. 289–291.